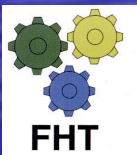




Svenska marina kustradiostationer

En historik 1900-2000

Arne Ahlström



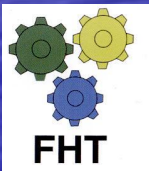


Guglielmo Marconi

Född i Bologna 1874

Död i Rom 1937

FHT-Marin, Arne Ahlström

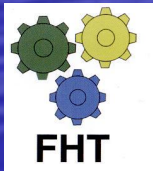


Vad händer i Sverige efter Marconis uppfinning av radion?

** Marinens korvett Balder besöker 1899 Davenport i England där radioförsök pågår med Marconiutrustning*

** Försöken att köpa Marconis utrustningar misslyckas, kontakt tas våren 1900 med Berlin (Siemens & Halske och AEG)*

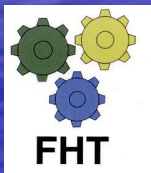
** KMF (Kungl Marinförvaltningen) får uppdrag att köpa de första provutrustningarna från S&H, hösten 1900*



*Löjtnanten Charles Leon de Champs,
verksam vid KMF, blir försöksledare
fram till 1908*

*AEG huvudleverantör av all radio-
materiel ända fram till 1910-talet*

*Redan 1901 användes radion vid
flottans kusteskader*





Charles Leon de Champs

Född 1873 i Stockholm

Marinattaché i London, Tokyo och Peking

Chef Karlskrona örlogsstation

Sveriges förste "Chef för marinen",

CM, 1937

De första landstationerna byggs ut med början 1902



I juli 1902 driftsattes en gnist – station på Kungsholmen

Förbindelse med flera av svenska flottans fartyg och med tyska stationer ex Arkona

Stationen fungerade sporadiskt fram till 1909



Oscar-Fredriksborgs gniststation

*Stationen var place-
rad till vänster uppe på
berget.*

I drift fram till 1914



Fårösunds gniststation belägen vid 2. batt Norra Gattet

I drift till 1912 då flyttning skedde
till Tingstäde fästning

Sporadisk förbindelse med fastlandet
i början



Norra Gattet, Fårösund

*Foto av stationsplats före 1912
Obs mast!*

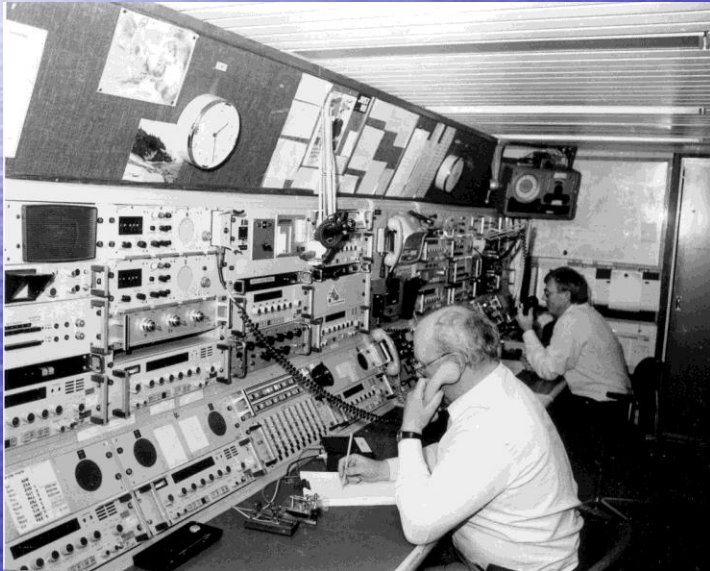
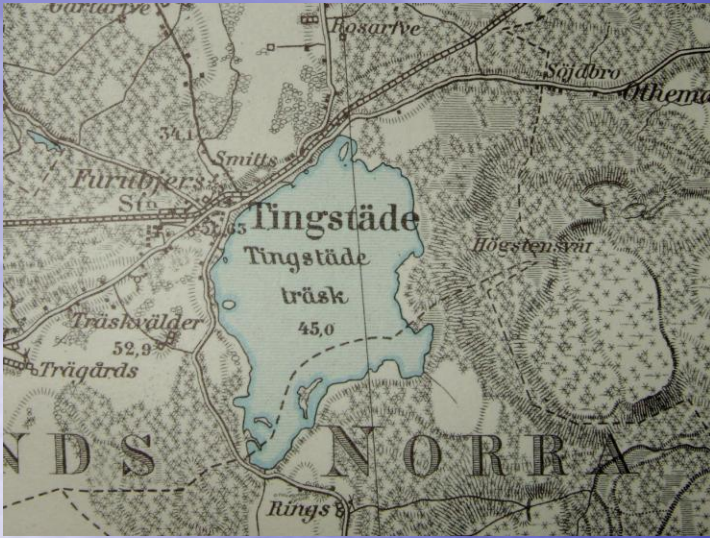


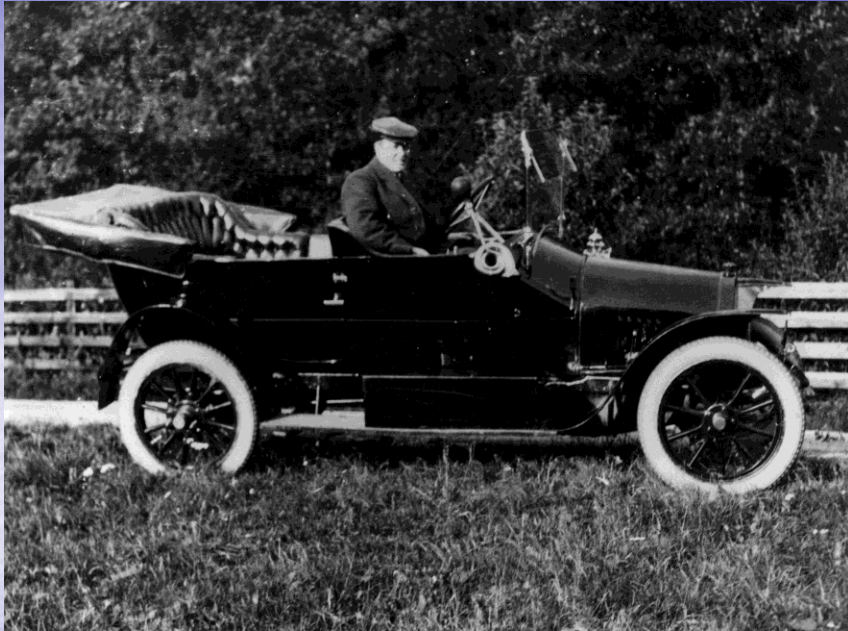
*Utsikt från stationsplatsen
mot gattet*

Tingstade Radio (SAE) etablerad 1912, stängd 2000 efter 88 års trogen tjänst.

S k "undercentral" till Sthlm radio vid sjöräddning.

Expeditionen hamnade så småningom i en Gpl





Ragnar Rendahl, civilingenjör
Född 1878 i Karlstad
Död 1929 i Danderyd

Laboratoriechef vid AEG 1903
Anställd vid KMF Torpedavd 1908



Rendahl ledande både inom KMF och Tvt vid utbyggnaden av stationer fram till 20-talet.

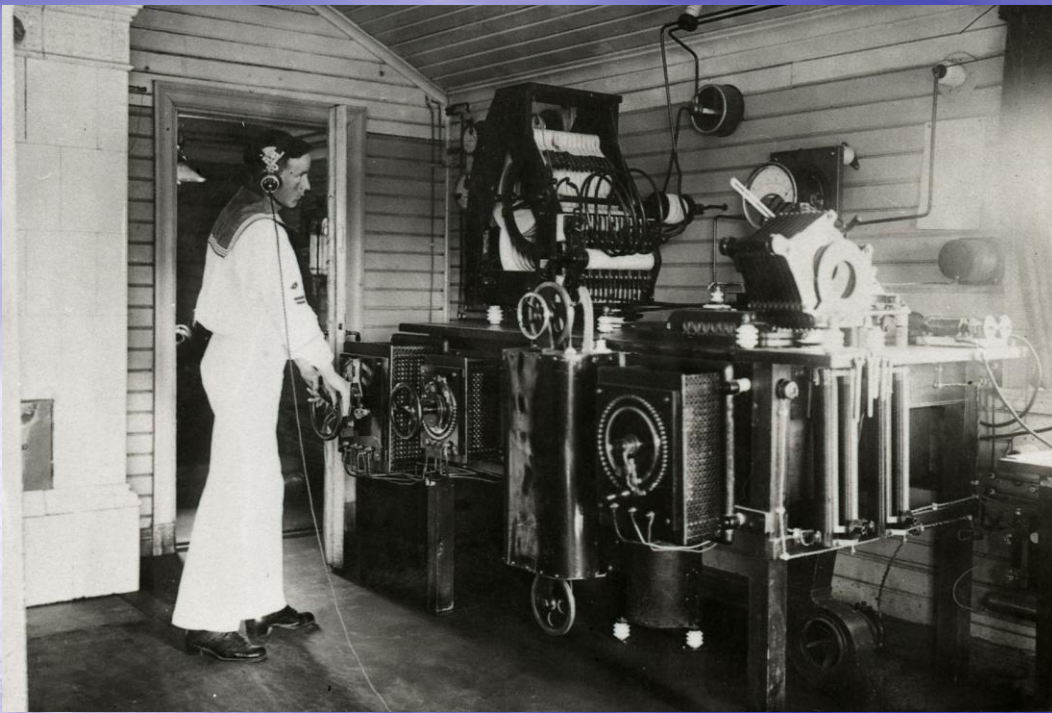
Även mekanisk konstruktör ex "Rendahlsmasten"

Medlem av Örlogsmannasällskapet



24 maj 1909
Karlskrona gniststation
öppnar för trafik





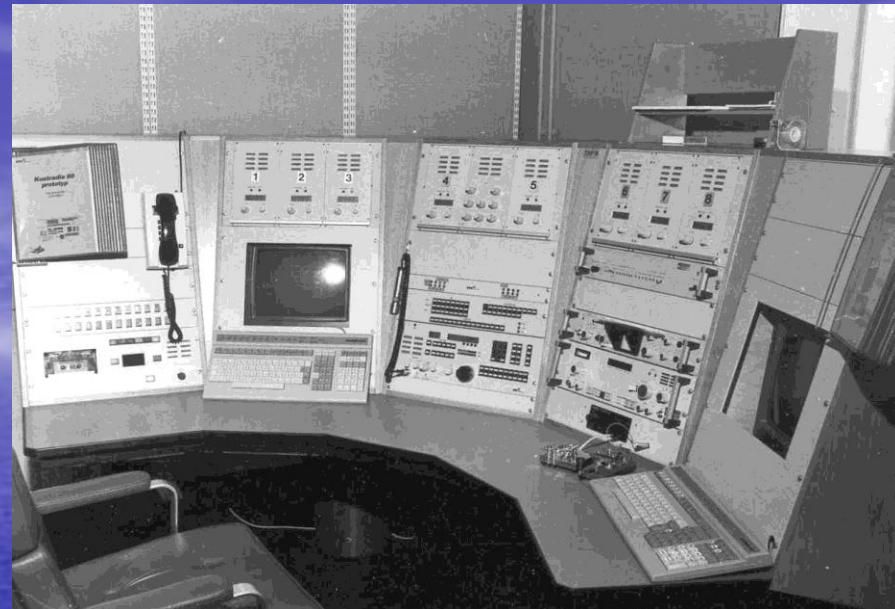
C H Walde på plats 2005

*Karlskrona gniststation med stationssignalen GSK
Mannen på bilden heter Kindberg
Gnistsändare från AEG*

*1 april 1913, Karlskrona gniststation får Sveriges första internationella
stationssignal, SAA*



*Nötholmen på 1950-talet.
Sändare och mottagare grupperade på samma plats*



Karlskrona radio 1983 med nya expeditionen lokaliserad till Örlogshamnen

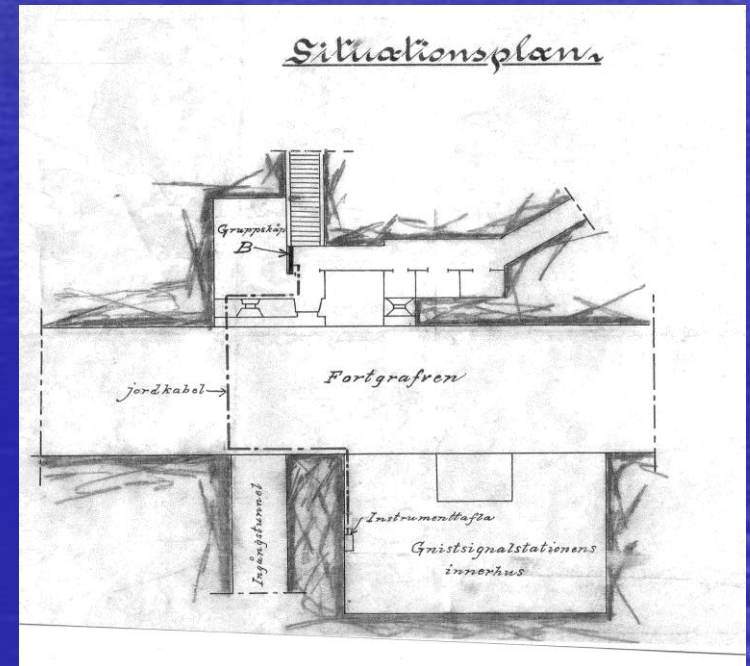
Etapp 1 i projektet "Kustradio 80"

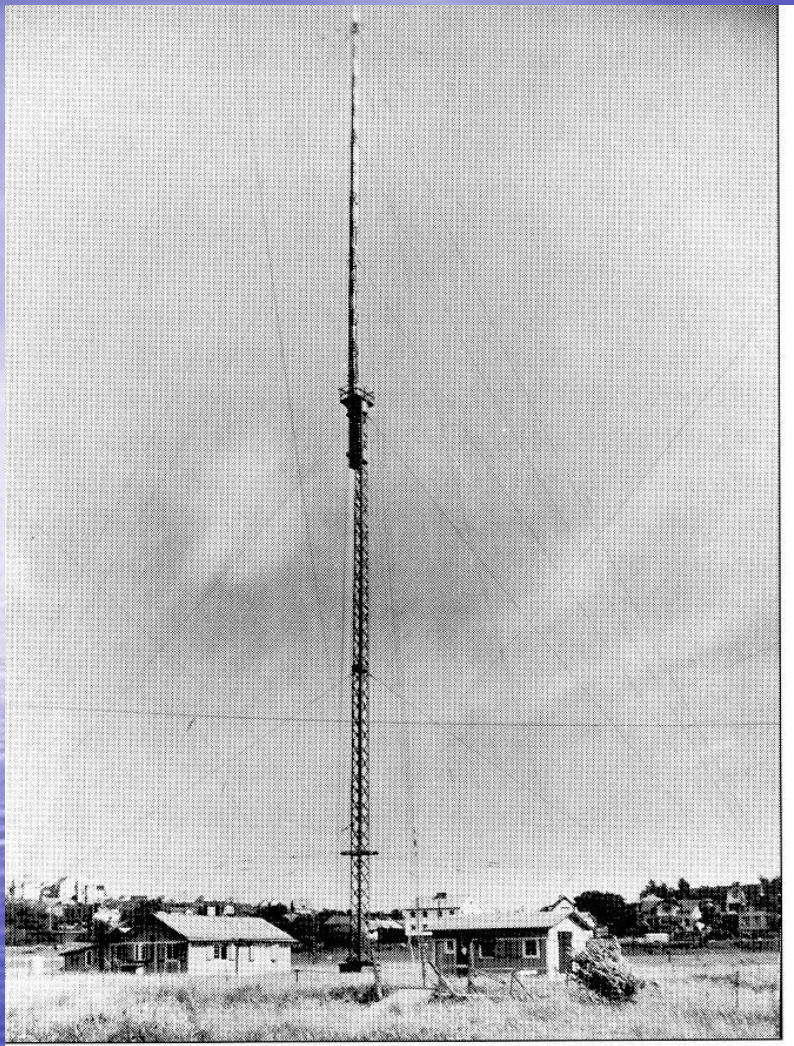
Bilden till vänster från invigning med bl a följande personer:

Konteraamiral Ola Backman/CHM, Kommendör Lennart Forsman/CMKS, Kapten Berthun Erngren/Stationschef och Löjtnanten Hans Knutsson/Telegrafist

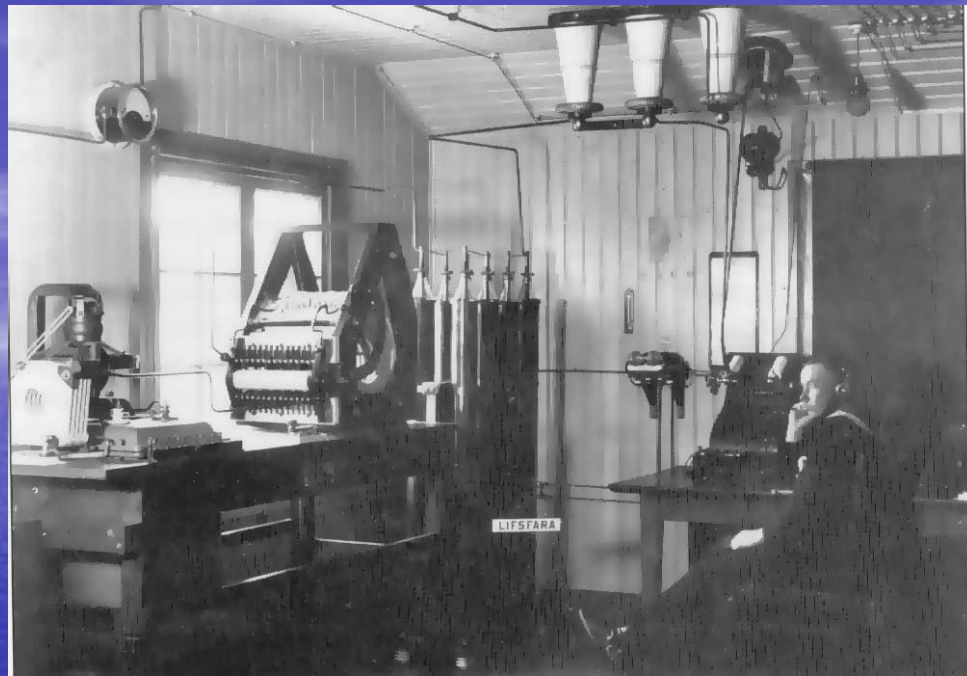


Vad händer i Göteborgsområdet?
 * den första stationen, "Älvsborgs gnistsignalstation" byggs på OII Fort 1908*, demonteras och flyttas till Nya Varvet





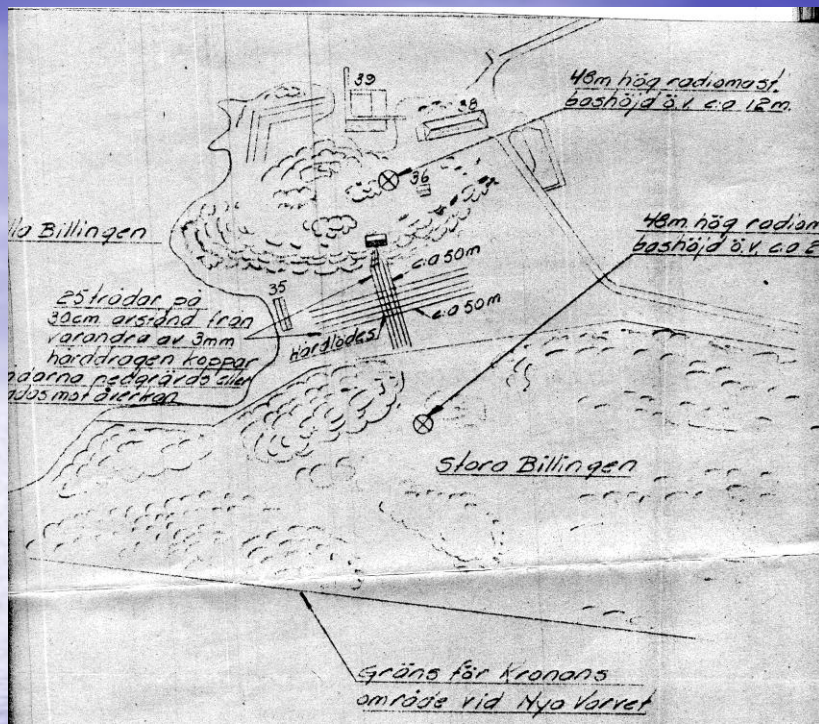
Stationen stänger 31 dec 1994



*"Nya Varfvets Trådlösa Telegrafstation"
i bruk från december 1910.*

*"Göteborgs radiotelegrafstation" med
stationssignalen GSG*

*"Göteborgs radio" fr o m 1916, signalen
SAB redan från 1 april 1913.*



1939, krigsutbrottet ett faktum

Marinen saknar en egen kustradiostation på västkusten

Snabbt beslut att etablera "Älvsborg radio" på Lilla Billingen

I drift från årsskiftet 39/40



*Kriget rasar i Europa
Älvsborg radio i trähus!*

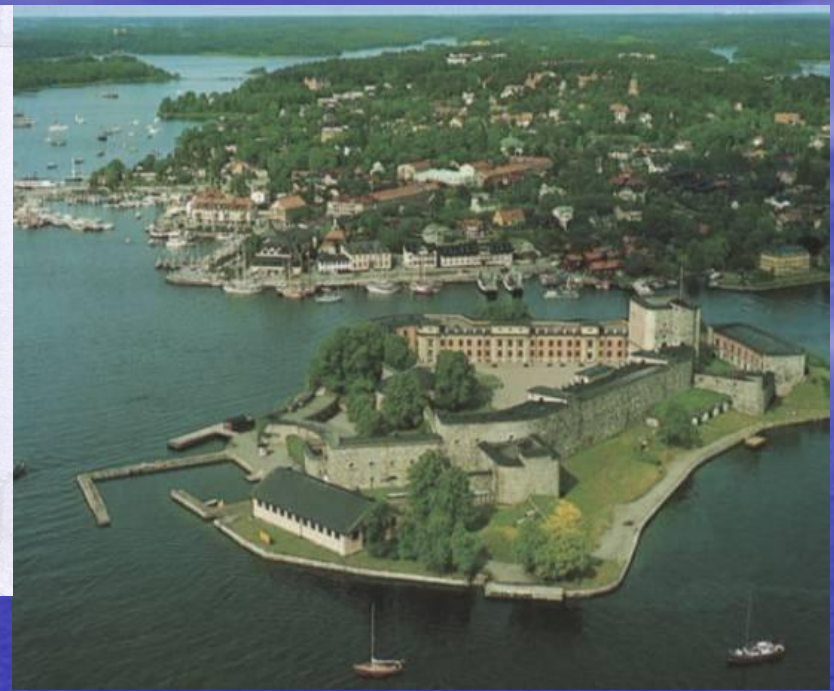
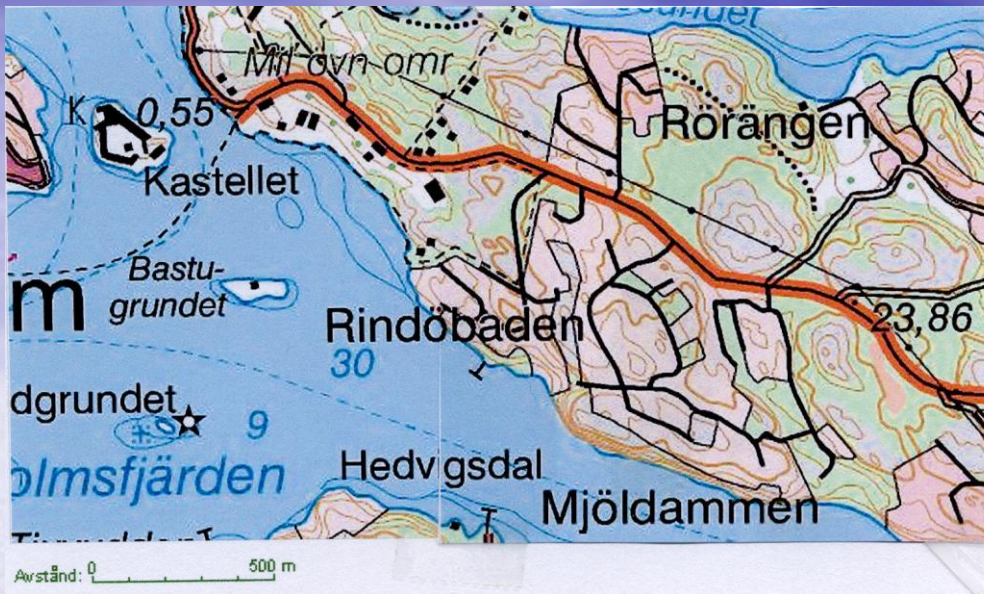
1940, CM beslut om lokaliserings till Hängesten

Stationen i drift 1942

1962, stationen flyttad till Gpl i Munkedalsområdet

1986, mottagarexp flyttad till KA4 kanslihus

2000, stationen stängs, sändar- o mottagarannex till MKS



Vaxholm radio, "i luften" redan 1913
Tvt huvudman, marina telegrafister

31 dec 1936, Tvt lämnar Vaxholm.
Skänker stationen till marinen

Rundradiosändning 1919!



*Vaxholm radio efter 1940, marinen ensam nyttjare
Mottagarexp flyttad till Rindösidan*



Vaxholm radio, interiör från exp.brack, 50-tal

Deltog sista gången 1968 i krigsövning, demonterad i etapper in på 70-talet

Andra marina kustradiostationer



Skeppsholmen radio, 1906 – 1946, övningsstation



Hårsfjärden radio, 1937 – 1999, annex kyar



Rådmansö radio, 1943 – 1960, sporadiskt öppen

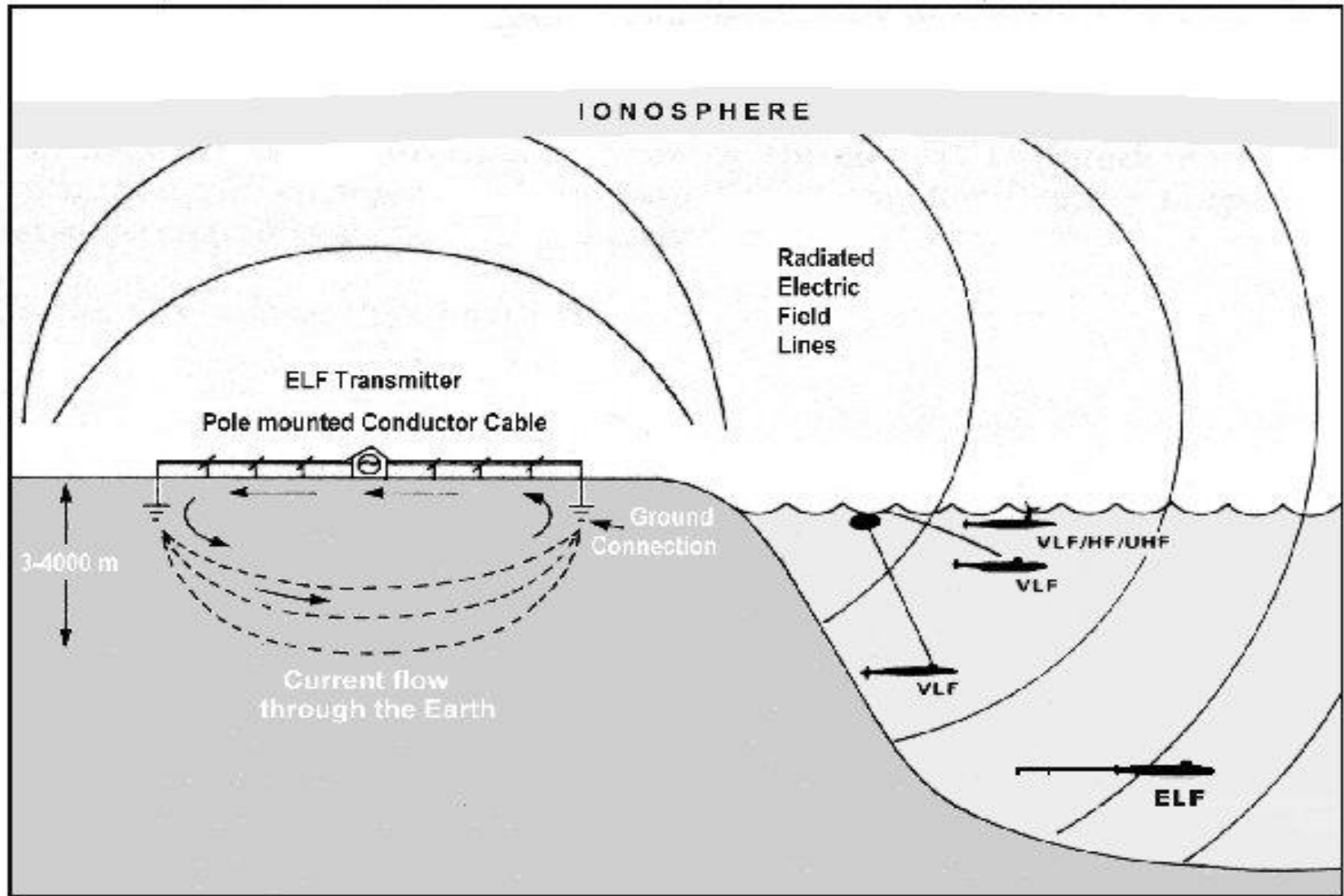


Ångermanland radio, 1978 - 1998, öppen vid KFÖ



Roslagen radio, 1974 – 2000, annex kyar





Radiostationer för kommunikation med ubåtar



Ruda radio, ägare Försvarsmakten

*1 dec 1959, stationen öppnar för trafik,
historiskt ögonblick för marinen!*

VLF station med hög uteffekt

*Etableringen föregicks av utredningar
under ca 10 år!*

Avbemannad år 2000, fjärrmanöver.



Andra civila resurser för ubåtskommunikation



Karlsborg radio, Europas "väckarklocka"

*Operativ från 1918 till 1993
Moderniserades flera gånger*



Varberg radio, Grimeton

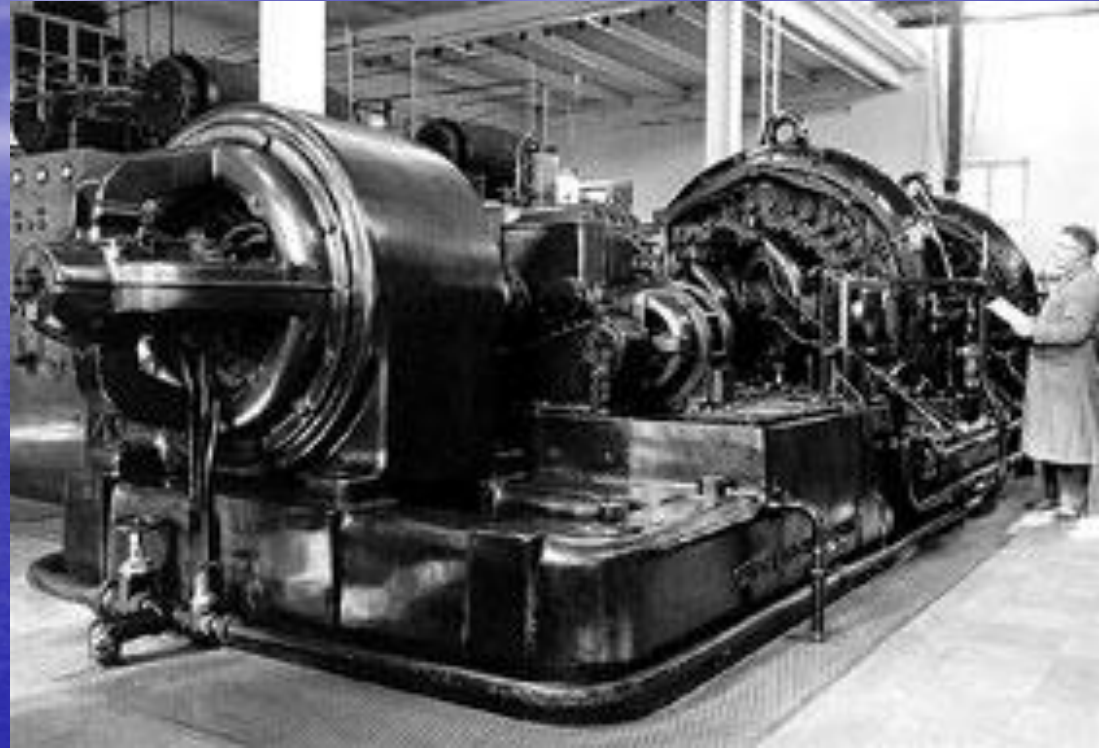
Öppnade 31 oktober 1924

Världens enda bevarade o funktionsdugliga "Alexandersonalternator" finns här!

Stationen tillhör UNESCOs världsarv



Grimeton, antennenläggning



Uppfinnaren Ernst Alexanderson

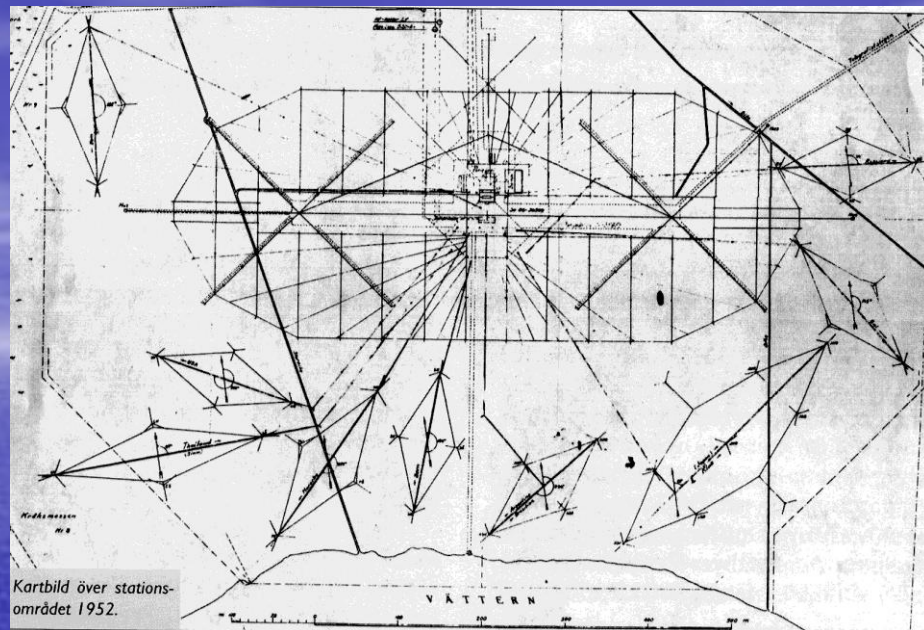
Född 1878 i Uppsala

Arbetade vid GE, USA

FHT-Marin, Arne Ahlström



Karlsborg radiostation



Kartbild över stationsområdet 1952.

